

stanovanje. Odnese mu je 55.000 Din gotovine, precej latnine in raznih drugih dragocenosti.

*

Slovenska Krajina.

Črenšovci. Šola v Dolnji Bistrici se je razširila v trirazrednico. En razred je nastanjen pri Maučecovih. Dobili smo tretjo učno moč. Novo gđ. učiteljico so dobili tudi v Trnju. Obema gospodičnima želimo prijetno življenje v naši Krajini! — Naši domači abiturijentki sta tudi dobili službe in sicer gđ. Kolenkova v Lendavi, gđ. Kelencova pa v Gaberju. Imamo še eno abiturijentko, ki čaka že dve leti na službo. — Mlad srnjak je pribežal na Gornjo Bistrico. Zapletel se je v plot, krave so ga dobile med sebe in ga ranile. Težko ranjenega so zaklali. — Milo sta bila obsojena dva tatova koles, vsak je namreč dobil le en mesec zapora. — Slana je uničila naša žitna polja. Rži bo zelo malo. Upamo, da nam bodo naši poslanci pomagali, zvesti svojim obljubam. — Na župnišču delajo moderno gnojno jamo.

Turnišče. Dne 4. maja je umrl v Nedelici 11 let star Bakanov fantek. Fantek se je vozil teden dni preje s kolesom in je padel tako nesrečno, da je nastopilo notranje krvavenje pod želodcem. Starši so upali, da bo njihov sinček še okrevati, vendar pa ni bilo več pomoči. Otrokovo stanje se je vedno slabšalo in dne 4. maja je odšel med nebeške prebivalce. Pogreb se je vršil dne 5. maja popoldne od hiše žalosti na nedeliško pokopališče. Žalostnim staršem naše iskreno sožalje ob izgubi ljubljenega otroka! — Dne 5. maja dopoldne se je poročila Leber Marija, po domače Vogrinčeva, z g. Rezonjo Francem iz M. Poiane, sedaj mlinarjem v Turnišču. Po poroki smo opazili pred cerkvijo tudi pozvačina, ki je s svojimi pisanimi rutami in visokim rožnatim klobukom in z zvonce na nogah vzbujal veliko pozornost župljanov. Tudi godba je povzdignila celo slovesnost. Mlademu paru iskreno čestitamo in jima kličemo: Blagoslovi vaju Vsemogočni, da bosta živela v sreči in zadovoljstvu dolgo vrsto let! — Kakor smo že na tem mestu poročali, je umrl Puckov otrok.

Sedaj še dodamo to, da je umrl tudi drugi Puckov otrok. Oba otroka sta bila dvojčka in teden dni pozneje se je presilil tudi drugi med nebeške krilatce. Žalostnim staršem naše iskreno sožalje! — Na voliščih v naši upravni občini je bil za časa volitev popoln red in mir. Tudi v vseni našem srezu lendavskem ni bilo nobenih nemirov. V večernih urah, ko se je zvedelo, da je bil izvoljen dr. Fr. Klar, zdravnik v Lendavi, je zavladało med volilci veliko veselje. Veseli smo, da je izvoljen g. dr. Fr. Klar, ker bo kot zdravnik, ki je najbolje spoznal potrebe in socialno bedo siromašnih slojev, tudi v bodočnosti zdravnik v političnih zadevah in bo celil rane, ki so jih zadali našemu srezu bivši člani JNS. — V našo sirotišnico sta sprejeti zopet dve ubogi siroti.

Lendava. Naši župljani so nasadili okrog celega griča, kjer stoji lepa in mična kapelica sv. Trojice, male smrečice, ki bodo sčasoma postale lep okras okrog kapelice, ki tako lepo kraljuje sredi lendavskih gor. Zelo nas veseli ta korak župljanov, ker bo sčasoma prijetna senca za izletnike na razpolago v hudi poletni vročini, kar smo dosedaj zelo močno pogrešali.

Sobota. V našem srezu je bil ponovno izvoljen za poslanca na Jevtičevi listi g. Josip Benko z ogromno večino. — Kakor smo zvedeli, je na posredovanje g. Benka veliko trgovsko podjetje iz Berlina »Degma« sporočilo, da bo v Soboti prevzemalo parutnino, to je: razne vrste kokoši in piščance, tedensko 5000 do 6000 komadov. Potrebne priprave so v popolnem teku za eksport in čez dva tedna se bo že začelo z nakupovanjem parutnine. Nakupovanje bo vodil g. Benko sam kot pooblaščenec te tvrdke iz Berlina. Upamo, da bo to nakupovanje precej povzdignilo parutinarstvo v Slovenski krajini in bo precej povzdignilo naše narodno gospodarstvo. — Dne 29. aprila je gostovala pri nas Glasbena Matica iz Ljubljane in res zadivila naše poslušalce. Dvorana je bila nabito polna. Tudi Glasbena matica je odnesla iz Sobote najboljši vtis. — Javni notar g. Jezovšek Vladimir je preselil svojo pisarno z Aleksandrovo ceste v Šolsko ulico 1, v hišo g. I. Hahna, kjer je imel preje pisarno advokat g. dr. Štrizaj. — Največje

težave v našem srezu je povzročil ljudem davek na šmarnico. Bilo je veliko nezadovoljstva. Naš poslanec je interveniral in dosegel, da se je izterjani davek zopet vrnil našim občinam. V drugih srezih je bil pobran, a interesi so morali plačati še obšutno kazen. — Nekateri se pritožujejo, da je slab obisk pri kulturnih prireditvah. Priznamo, da je kultura potrebna denarne podpore. Toda radi pregostih prireditev se finančne moči zelo zredčijo, zlasti še, ker živimo v težkih časih. Kakor se omenja na merodajnem mestu, tako trdimo tudi mi, da sta popolnoma zadosti za Soboto dve kulturni prireditvi na mesec.

Ne poznamo se več! Tisti pondeljek po tistem velikem »hecu« so hodili po naših vaseh samo nepoznani ljudje. Sosed ni več spoznal svojega sosesa, delavec ne svojega šefa, župan ne svojih odbornikov in odborniki ne svojega župana. Pa ni čuda. Vse je bilo »preštrihano«. Krize ni. Boljši ljudje so si dali delati nove obleke, drugi so pa svoje stare suknje le preobrnil. Pa to še ni najhujše, celo obraze so si ponaredili. Prva zmešnjava je nastala že dne 3. februarja letos. Takrat je bil halo! Suknje so se obračale med potjo in to kljub vsem protestom. Seveda, ko je človek sit in napič, mu postane vroče in staro sukno lahko vrže v stran. Če gospodar ali kak šef pljune v skledo, pri kateri sedijo tudi drugi poštene moške, kaj mislite, ali bodo še ti očaki ostali pri skledi? Pametni bodo odšli, ali tudi pljunil v skledo in šef se temu nikakor ne bi smel čuditi. So pri nas ljudje, ki k vsakemu curku nastavijo svoja usta, pa nič ne gledajo, kaj teče v tem curku. Gledajo samo to, da nekaj dobijo. Zdaj so se napili, pa posledice se poznajo, vili so namreč strup. Nekateri so preje napadali »Kormánypárt«, zdaj so ga pa povzdignili v nebesa. Pa ti ljudje itak nimajo kože na obrazu, bodo svoje besede snedli in se bodo poskušali greti pri drugem ognju.

Zdravniki ob ustanovitvi kolhozov.

Govoril sem z gospodom, ki je ljubimkaval s komunizmom. Menila sva se o

ni Ameriki tri, ostala mesta z istim imenom pa se nahajajo v Aziji in Avstraliji. Iz tega se da sklepati, kako v velikem številu so se izseljevali in se še izseljujejo italijanski državljani v vse kraje na svetu.

Safir kot obtežilnik.

Največji safir na celnem svetu, ki ga sedaj poznamo, predstavlja vrednost 5000 funtov sterlingov in se rabi danes kot obtežilnik za pisma. Prvotno je bil vsaj dvakrat tako težak kakor danes. Slučajno ga je odkril angleški davčni ravnatelj Wakefield v stanovanju nekega rimanskega uradnika v Haderabadu. Safir je tedaj krasil kip Bude v južni Indiji.

vem sedežu in skrbno zastražena od orožnikov, se jih ne bodo upali lotiti posamezni puntarji.

Razkuževalni pohod na Sromlje je bil določen za 13. julija 1883 zgodaj zjutraj. Komisija je krenila iz Pišec preko hribov in kakih 20 žandarjev broječa četa pa iz Brežic proti Sromljam. Obe skupini se sestane pri cerkvi in pričnejo z delom v Petanovem vinogradu. Zopetni pričetek delovanja ušive komisije je bila seveda najstrožja tajnost, ki pa ni ostala prikrita.

Ko je prisopihala komisija omenjenega dne na Sromlje, je bilo tamkaj nad 200 moških in žensk. Ze med potjo so opazili komisarji s težaki, kako so jim križale pot neznane osebe, ki jim niso privoščile niti pogleda, kaj šele dobrojutrovega voščila!

Pri pogledu na komisijo je zbrana množica zaglala krik z zahtevo, naj se takoj zgubijo, sicer jim bodo zakurili pod petami. Ušivci bi jo bili tudi potegnili ter se razbežali, da jih niso zadržali blizgi bližajočih se žandarskih piščalk. Orožniki so pribrzeli z napad pripravljenimi puškami, obkrožili na kupu zbrane puntarje in zahtevali takojšen razhod, sicer bodo nastopili z bajoneti!

Pri resni grožnji žandarjev se je preril na sredino kmetov Vinko in je hotel očividno ljudi pomiriti, naj se zaenkrat uklonejo grožnji, ki bi znala v resnici marsikoga stati življenje.

Ni niti utegnil odpreti ust, že so ga zgrabili žandarji, da ga uklonejo radi obdolžitve križanja v Dobravi. Podreti so ga skušali na tla, da bi imeli tem lažji posel. Ko so pa množice videle, da stegajo žandarji roke, njihovem voditelju, so kriknile in marsikateri kamen je priletel v žandarje. Orožniki so pehali zaigrano žrtve pred seboj, da bi opravili z Vinkom kje bolj na prostem ter na samem. Kamenje je frčalo za njimi. Kamen je zadel tudi žandara, ki je suval pred seboj Vinka. Zadel žandar, pestič Lapuha, se je ozrl po napadalcu in ta trenutek je porabil Vinko, da se je izmaknil nasilnikom in hotel po ovinku nazaj med besneče puntarje, da prepreči nrelivanje krvi. Komaj je napravil par korakov proč od žandarskega kroga, že so počili po njem trije strelji. Zadel od zadaj in od strani je padel na obraz...

Odjek strelcov in padec voditelja je zropal na mah puntarje vse krajše. Kakor na najglasnejše povelje jo je ubral vsak z neugnane silo iz kroga orožnikov

gospodarskih razmerah slovenskega kmeta in o načinu, kako naj bi se mu pomagalo. In ušla mu je iz ust beseda kolektivizacija. S tem je hotel reči, naj se naredijo pri nas skupna kmečka posestva kot na Ruskem in kriza bo rešena. Na to sem rekel: Le pojdite na kmete in začnite o tem govoriti. Boste že videli, kaj vam bodo kmetje povedali. Ali je kaj govoril kje, mi ni znano.

Slepota! Kolektivizacija v Rusiji ni zboljšala gospodarskega položaja. Kolike so bile pa pri tem žrtve! Kmetje so se uklonili le živinski sili judovskega marksizma. Zdravnik dr. R. Trušnovič je vse to sam videl in piše o prvih dneh kolektivizacije (R. golos štev. 197 str. 3) takole: »Prve dni kolektivizacije smo opazili silni naval bolnikov v bolnišnice. Medicina je stala naenkrat med dvema ognjema. Na eni strani je iskalo ljudstvo pomoči zaradi olajšanja svoje usode, na drugi strani so zahtevale oblasti trdo in neusmiljeno ravnanje. Medjem bolnikov pri naših zdravnikih se je povišal od zakonitih 40 oseb v teku 5 in pol ure na 80, 100 in 120. Ljudje so se z vsemi močmi trudili dobiti potrdilo o bolezni, da bi opravičili svoje neželjenje zapisati se v kolhoze ali pa, da bi jim ne bilo treba iti na kolhozno delo. Prav posebno so želeli dobiti potrdilo o invalidnosti. Prišli so ljudje, ki so imeli po 20 let kilo, a so jo trpeli, zdaj pa so jih kolhozi prisilili, da so prišli na operacijo.«

In dalje piše dr. Trušnovič (R. golos štev. 198 str. 2): »Leta 1932 je pokazala statistika, da je mnogo ljudi umrlo, ker niso prišli o pravi čas v bolnišnico, ali sploh niso prišli. Skoraj vsak bolnik iz daljnih krajev se je pritoževal nad nečloveškim ravnanjem načelnikov. Načelniki kolhozov niso hoteli dati konj za prevoz bolnikov v bolnišnice. »Pusti, naj izdihne, konj ne dam«, so govorili. Posebno mi je ostal v spominu 20letni kmečki mladenič, ki je

pet dni ležal doma z okuženo rano. Ko so ga pripeljali v bolnišnico, so mu morali odrezati nogo. O, kako je on prosil predsednika kolhoza, a konj ni hotel dati.

Zdravniki so večkrat govorili o tem in pošiljali resolucije oblasti, a vse z ničnim uspehom. Predsedniki kolhozov so mi govorili: »Veste, g. doktor, mi postajamo vprav zver! Vsak dan prihaja k nam nekaj načelnikov in vsak izmed njih grozi: Če ne izpolniš načrta, te oddamo sodišču! Vsak dan prejemamo pisma, ukaze in naredbe, in sicer vse z grožnjami. Pomislite, vse se konča z grožnjo: Za neizpolnjenje načrta te oddamo sodišču, očitajo vse mogoče, izključiti nas hočejo iz stranke. Eden se je pa določno izrazil: Ne maramo bolnikov, načrt se mora izpolniti, ali pa naj gre duša ven! Tako smo postali iz napol-zveri prave zveri...«

Nazadnje so sovjeti pritisnili zdravnike v boj proti kulakom (večjim kmetom). Rekli so: Vi zdravniki ste nevtralni. Vi pomagajte kulakom baš tako kot delavcem in kolhoznikom. Očitati so zdravnikom, da se ne morejo osvo-

boditi »buržujskih« predsodkov in so jim dali nalog, tako postopati, da bo tudi pri zdravniški pomoči kulak čutil, da je sovražnik oblasti.

Tako so sovjeti pri ustanovitvi kolhozov vpregli tudi zdravnike v svoj voz. Postreči so morali v prvi vrsti tistim, kateri so bili oblasti po volji, kulakom in drugim pa samo na pol in s slabejšimi zdravili.

To je poročilo od zdravniške strani. Koliko stotisoč ruskih kmetov in družin pa je moralo iti na sever in v Sibirijo na prisilno delo, ker se niso hoteli vpisati v kolhoze?! Kubanski kazaki so radi tega skoraj izginili! Toliko žrtev so požrli kolhozi, kljub temu pa manjka v Rusiji kruha. Po najnovejših poročilih se ljudje pred pekarnami še vedno nastavljajo v vrste. Kolhozi ne uspevajo. Na zadnjem kongresu kolektivnih gospodarstev je izjavil komisar Jakovljev, da pri kolhozi primanjkuje strokovnih kmetov, da ljudje ne poznajo odgovornosti ter discipline. Če sovjetski poglavar to že sam priznava, mora biti res žalostno. Zdaj naj pa še kdo misli na kolhoze med — slovenskimi kmeti! A.

DRUŠTVENE VESTI

Fantom vojakom.

Sprejmite tudi od mene nekaj prijaznih besed in nasvetov! Pred vsem vas prosim, fantje: Bodite vedno in povsod poštene, dostojni in plemeniti; ne pozabite nikoli, da ste Slovenci in katoličani; bodite vedno ne prevzetni, pač pa ponosni fantje, zavedajoč se, da ste up in nada našega naroda in njegove bodočnosti. Izogibljite se slabe družbe, ki je je povsod več kot preveč! Napram ženskemu spolu se vedite dostojno, kakor pravi vitezi; izgubljenih žensk pa se izogibljite, če nočete propasti ne le

duševno, temveč tudi telesno. Prosim vas tudi, ne posnemajte slabih navad kletve in psovke. Sprejmite rajši to, kar tamkaj najdete dobrega in lepega. Pokažite južnim bratom, da ste sinovi enega najbolj kulturnih slovanskih narodov. Pokažite jim s svojim vedenjem, da pripadate zeleni in cvetoči, obilno žlahtnega sadu obetajoči veji mogočnega slovanskega debla. Če se boste ravnali po teh nasvetih, si boste pridobili ljubezen in spoštovanje povsod in po vas si bo pridobil ljubezen in spoštovanje ves slovenski narod. Naša domovina pa bo na vas, fantje dragi, lahko res ponosna in vesela takih sinov. Bog z vami fantj., pa srečno se vrnite!

Joško iz Slovenskih goric.

*

in po kolovozih ter po vinogradih navzdol, samo da bi se skril pred puško.

Izmed tolikerih bežečih je imel edini Sromljan Martin Petan toliko poguma, da je hotel na smrt zadetega Vinka dvigniti ter ga zavleči v kako hišo, da ne bi izkrvavel. Ker ni poslušnil povelja poveljnika žandarske ekspedicije, naj pusti ustreljenega, kjer je obležal, sta zadeli tudi njega dve krogli. Zgrudil se je na Vinka ter izdahnul na že mrtvem voditelju zadnjih kmečkih puntarjev!

Žandarji so stražili ustreljena, dokler ni prišla drugo predpoldne sodna komisija. Trupla so na naglo raztelesili in pokopali obe žrtvi pod zaščito bajonetov in ob prisotnosti le najožjega sorodstva.

Razkuževalna komisija se ni usidrala na Sromljah, čeravno so jo uvedli s prelitjem krvi — žandarji.

Sploh ni videl nikdo več od onega krvavega dne na Sromljah ušivcev. Kdaj so se razšli, zakaj so se razlezli ter zginili iz podnjih krajev, že tedaj ni vedel nikdo natančno pojasniti.

Isti dan, ko se je podal en del razkuževalcev v Sromlje, je šel drugi del pod vodstvom Ivana Ver-

stovška proti Kapelam v Lahov vinograd blizu podružnice Sv. Urha v pišečki župniji. Ravno so mislili pričeti z izsekavanjem in vbrizgavanjem hudičevega olja, že se je pojavilo devet mož. Oboroženi so bili z okovanimi palicami in z noži za sarami škornjev.

Zapovedali so: »Pustite vinograd in pojdite domov, sicer si pripišete posledice sami sebi!«

Komisija se je odstranila iz vinograda in sedla zunaj na trato. Šele po umiku ušivcev so odšli tudi puntarski patrulerji.

Razkuževalci so ležali mirno v senci od zjutraj do tretje ure popoldne, ko je prišel Verstovšek s tremi orožniki iz Bizeljskega.

Puntarji so prišli tudi opoldne nadzirat, če komisija miruje ali ne. Ker niso delali, so se obrnili ter odšli.

Člani komisije so ležali v takem strahu pred obračunom neznancev, da se niso upali niti po vodo, da bi si pogasili žejo.

Dalje sledi.

Širite „Slov. gospodarja“!

Neslišno letalo.

Londonški list »Daily Mail« je poročal, da so nemški inženjerji napravili letalo, ki leti po zraku brez hrupa. V Nemčiji delajo poskuse s tem letalom vsak dan v bližini Kottbusa, toda te poskuse krijejo s tem, da spremlja neslišni aparat pri vsakem dvigu v zrak še drugi aeroplan. V Kottbusu imajo tudi veliki podzemski hangar za aeroplane, o katerem je inozemstvu še malo znano.

Zaušnice v srednjem veku.

Če so hoteli v srednjem veku, da bi si navzoči dobro zapomnili, kar so čuli ob priliki važnega predavanja, so delili zaušnice.